

Hippie

PAULO COELHO

Dit is een waar gebeurd verhaal, het verhaal van Paulo Coelho zelf. Het verhaal van Paulo Coelho-de-Hippie op zoek naar zichzelf. Hier en daar werd een naam aangepast, een periode gecondenseerd of een gebeurtenis herschud, maar de schrijver luidt zijn boek ondubbelzinnig in met: *'tout est vrai'*.

Eddy Bonte

Hippie is de zoektocht van Paulo Coelho (° 1947) naar zichzelf, de queeste van een jonge Braziliaan van goede komaf, maar met een psychiatrisch verleden, die zijn studies rechten laat vallen en het ouderlijk huis verlaat.

De innerlijke reis is spiritueel, om niet te zeggen esoterisch van aard

Coelho heeft twee reizen als hippie nodig om zichzelf enigszins te vinden. Tijdens de eerste reis trekt hij door Zuid-Amerika met een oudere, Europese vriendin. Ook zij heeft haar hele hebben en houden achtergelaten, lees: het communistische Joegoslavië. Ze belandt in Zuid-Amerika, waar de eerste hippies een andere, spirituele wereld hopen te ontdekken bij pre-Columbiaanse culturen. Paulo en zijn vriendin trekken in 1968 zo naar een iconische hippiebestemming: Machu Picchu. Ze zien er het licht niet, integendeel. De tocht kent een bitter einde wanneer het koppel in de bak belandt op beschuldiging van terrorisme. Die passage dient gelijk als aanklacht tegen de Zuid-Amerikaanse dictaturen; de franjeloze beschrijving van de aanhouding en de tortuur volstaan ruimschoots. Na hun vrijlating lopen zowel de reis als de relatie af. Die eerste reis fungeert als inleiding op de kern van de roman: de tweede reis.

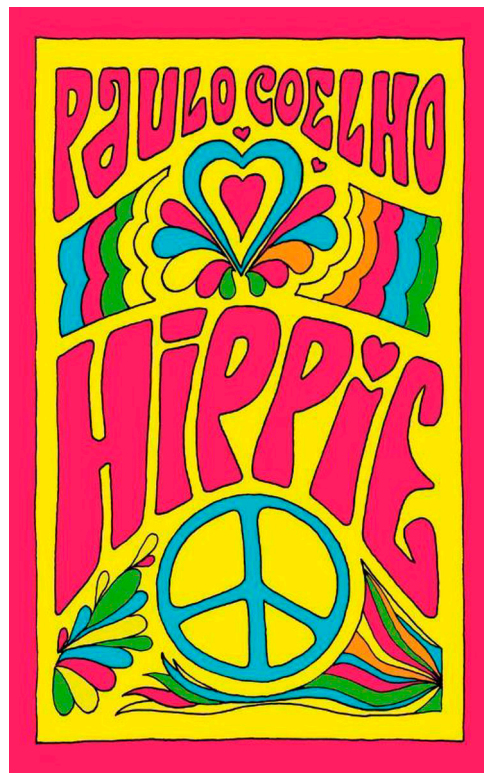
MAGIC BUS

In 1970, twee jaar later, maakt Coelho de omgekeerde beweging: de Braziliaan trekt naar Europa, het continent van zijn vriendin uit de eerste, mislukte reis. Daar hebben zich twee hippiecentra gevormd: Trafalgar Square in Londen en de Dam in Amsterdam. Coelho belandt in het Magies Centrum, waar hij de Nederlandse Karla ontmoet. Ook Karla heeft haar verleden achter zich gelaten. Ze is een zelfzeker tot autoritair persoon, die geen enkele band wenst aan te gaan, te meer daar ze alle mannen kan krijgen die ze wil. De kennismaking met andere levensbeschouwingen liep met een sisser af. Paulo's plan om naar Londen te trekken, gaat niet door. Karla krijgt haar zin. Inderdaad: Paulo en Karla, zijn tweede Europese vriendin dus, nemen in Amsterdam de Magic Bus naar Katmandoe, de eindbestemming van de allernieuwste hippietrail. De ontmoeting tussen Paulo en Karla – een weinig evident koppel – is Coelho's kapstok om de hippiefilosofie en de tweede zoektocht naar zichzelf aan op te hangen.

Coelho hoopt op een tweede Renaissance, geen Revolutie

DRIE REIZEN

In feite bestaat die tweede reis uit drie reizen: de eigenlijke verplaatsing per bus, de evoluerende relatie met Karla

en de innerlijke zoektocht. De innerlijke reis is spiritueel, om niet te zeggen esoterisch van aard. Hoewel een militaire dictatuur hem in de gevangenis deed belanden, neemt Coelho even ondubbelzinnig afstand van het marxisme en van het materialisme in het algemeen: hij zoekt een wereld die *'le contraire des ouvrages politiques'* behelst. Coelho hoopt op een tweede Renaissance, geen Revolutie. In 1970 zijn de tekenen gunstig: *'un autre monde était possible'* en in die andere wereld hoopt hij *'sa folie'* te kunnen verwezenlijken. Om die wereld te kunnen beleven, dient men vooreerst alle vooroordelen, routines en kleinburgerlijke waarden af te leggen. De vrije liefde illustreert de alternatieve weg, maar ook drugs helpen. Hasj uiteraard, maar Coelho beschrijft evengoed een complete LSD-trip. Hij maakt er geen reclame voor, maar er valt evenmin afwijzing te bespeuren. In Amsterdam bezoekt hij een opiumkeet, maar het blijft bij nieuwsgierigheid wanneer hem een deal als smokkelaar wordt voorgesteld.

De zoektocht mag dan innerlijk verlopen (*'le chemin de la lumière'*), ook een echte, geografische verplaatsing

naar totaal andere culturen vormt een noodzaak. Zo wil Karla de rest van haar leven mediterend doorbrengen in een grot in Katmandoe.

De vrije liefde illustreert de alternatieve weg, maar ook drugs helpen

RELIGIEUS

Coelho schetst een sympathiek en tegelijk waarheidsgetrouw beeld van de andere wereld die hippies proberen te scheppen, ook op het vlak van uiterlijkheden en gedragingen: aparte T-shirts, lange rokken, lang haar, sandalen, open blouses zonder bh, parels, ringen, kralen, truien en tassen uit exotische oorden. De personages van Coelho bedrijven de vrije liefde (of proberen het toch), slapen in het park, maken onbevooroordeeld kennis met om het even welke andere hippie.

Het spirituele, esoterische alternatief van Coelho blijkt echter behoefte te hebben aan een God, met hoofdletter. Een persoonlijke, interpreteerbare God misschien, maar hoe dan ook een God. Paulo komt nooit in Katmandoe aan, want in Istanboel wordt hij herinnerd aan de derwisjen die hij ooit zag en hem zijn blijven fascineren. Op zoek naar een derwisj – zijn enige aanknopingspunt – vindt hij een meester in het soefisme. De auteur besteedt talloze bladzijden aan die ontdekking: de esoterische hippie gaat een stap verder en geeft zich over aan religieuze ervaringen. Maar de antiautoritaire hippie wint het van de religieuze geboden: Paulo zet de uiteindelijke stap niet. Hij besluit niet in de leer te gaan, ook al zou dat kunnen zonder een bekering tot de islam. Heeft hij zichzelf gevonden? Blijkbaar wel: hij reist niet verder, Karla stapt zonder hem de bus op naar Katmandoe. Uit de citaten voorin dit boek, blijkt dat het soefisme de auteur tot op vandaag inspireert en begeleidt. Karla verdwijnt uit de reis, de roman en zijn leven.

TEGENGIF

‘Hippie’ staat hier voor een bepaald

soort hippie: de antiautoritaire en apolitieke tendens, wars van alle hiërarchie en organisatie, die zich buiten de westerse samenleving plaatst en het alternatief zoekt in oudere culturen van andere continenten. Het alternatief houdt ook een andere staat van bewustzijn in, en drugs, van hasj tot LSD, vormen daartoe onmisbare hulpmiddelen.

Jammer is wel dat de God (met hoofdletter) van Coelho zeer vaag blijft. Misschien is hij onmededeelbaar, maar een zin als *‘L’amour de Dieu est plus fort que les raisons qui ont conduits a Lui’*, klinkt nogal goedkoop en bijzonder zweverig. Hij laat ook compleet in het midden wat ‘hippie’ zou kunnen betekenen: *‘Personne ne savait exactement ce que le mot hippie signifiait, et ça n’avait aucune forme d’importance’*. Voeg daar *‘s’abandonner à l’Univers’*, *‘l’âme de l’Univers’* en *‘nectar des Dieux’* aan toe en we zijn vertrokken voor een ferme dosis New Age. Eén van zijn inspiratiebronnen heet trouwens Louis Pauwels!

De antiautoritaire hippie wint het van de religieuze geboden

Niettemin dient Coelho hier tegengif toe. Het kan geen toeval zijn dat de succesauteur als zestigplusser besluit terug te keren naar een specifieke periode uit zijn jeugd, die in essentie haaks staat op onze moderne wereld waarvan de zingeving uitsluitend is opgetrokken uit het materiële. We zijn het zo gewend dat alle alternatieven, ook de meest linkse, ten gronde een puur materialistische kijk op de wereld inhouden, dat Coelho’s *‘autre monde’* wel tot nadenken moet stemmen. In zeker opzicht geeft Coelho blijk van enige moed om in het huidige tijdsgewricht met *Hippie* (verschenen in 2018) als alternatief uit te pakken. Alleen ...

VRIJBLIJVEND

Alleen betekent ‘hippie’ in deze roman niet of niet helemaal wat het oorspronkelijk betekende. *Hippie* betekent mijn eerste kennismaking met

Coelho – in het Frans, omdat ik geen Portugees lees en mijn literair Spaans een trapje te laag staat. Coelho schrijft bijzonder eenvoudig en kan makkelijk sentimenten oproepen. Ook niet-hippies kunnen zich moeiteloos identificeren met ontluikende liefde, tedere seks, een ongedefinieerde god die het ietsisme benadert en een innerlijke zoektocht. Staat het concept ‘hippie’ in wezen haaks op onze materialistische samenleving, dan sluit de esoterisch-religieuze variant die Coelho opvoert dan weer perfect aan bij een zekere tijdsgesest: New Age, de postmoderne verdunning van de hippie.

Hoewel hippies individueel tripten, kwam de ware zingeving voort uit de groep

Ook het individualistische karakter van Paulo’s en Karla’s ervaringen stoort niemand. Elkeen kan zijn spirituele ervaringen persoonlijk interpreteren en de ene interpretatie wordt niet hoger of lager aangeslagen dan een andere. De roman *Hippie* kan als een individuele trip worden gelezen. En hoewel hippies zeker individueel tripten, kwam de ware zingeving voort uit de groep, waar ze vaak met *tribe* naar verwezen. Ook zetten hippies zich af tegen de gevestigde orde. Bij Coelho ontbreken zowel de collectiviteit als het verzet. Wanneer de busreizigers in Oostenrijk worden bedreigd door een zootje ongeregeld, laten ze zich zonder meer uit het café zetten. Tot daar, men kan aanvoeren dat geweldloosheid past bij een hippie. Het sociale commentaar blijft echter uit: voor de zuiveren des herten (Coelho zou spreken van *‘l’âme’*, de ziel), volstaat het zuiver te zijn of ernaar te streven. Ook daarom wordt dit boek een succes: de hippie Coelho is geen antisistema. Braaf in een hoekje met een spiritueel boekje, is hij voor het cynische liberalisme en de geavanceerde consumptiemaatschappij perfect aanvaardbaar. Wat zeg ik: verhandelbaar.

Paulo Coelho, Hippie. Uitgeverij Arbeiderspers, 2018, 279 p.